

Tanums kommun

bun.diarium@tanum.se

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Grundsärskola i Tanums kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Grundsärskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos Grundsärskola uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med hur elevernas studieresultat samt elevernas upplevelse av trygghet används i analysarbetet och relateras till genomförande och förutsättningar för att kunna synliggöra framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen genom att ge eleverna möjligheter att samarbeta och lära tillsammans samtidigt som undervisningen anpassas efter elevernas olika behov. Undervisningen bör innehålla ett logiskt flöde som skapar möjlighet för eleverna att befästa sina kunskaper på olika sätt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och med stöd av studie- och yrkesvägledare ta fram en tydlig planering för hur eleverna får delta i aktiviteter som gör att de får praktiska erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna samverkar kring bedömning, i syfte att utveckla likvärdighet, bedömarkompetens och samsyn i frågor som rör bedömning, samt skapa förutsättningar för alla lärare som undervisar i grundsärskolan att delta.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundsärskolans måluppfyllelse för att säkerställa att syftet med utbildningen uppfylls.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-05-26 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:6391) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800). Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen.

Läroplan för grundskolan (Lgrs11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn följer till viss del upp skolenhetens resultat men för att kunna bedöma undervisningens kvalitet saknas vissa delar såsom elevernas upplevelse av trygghet, kunskapsresultat för de elever som läser ämnesområden samt undervisningens genomförande. Det saknas även en analys som visar eventuella framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som bygger på resultaten, för att kunna vidta förbättringsåtgärder. Elevgrupperna är organiserade för att möta de behov som finns i verksamheten med fokus på att skapa en tillgänglig lärmiljö och möjliggöra för flexibilitet. Däremot saknas det möjlighet för all personal att få kontinuerligt stöd för att bedriva undervisningen som planerat.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp undervisningens kvalitet men att det saknas en analys som grundar sig i verksamhetens resultat. Av intervjuer och dokument framkommer att det finns en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet som tagits fram genom huvudmannens samarbete med Skolverket inom Samverkan för bästa skola. Arbetsgången är fortfarande relativt ny för skolenheten, vilket även det digitala dokumentationssystemet är, och det gör att det ännu inte används för att dokumentera bedömningar av elevers kunskaper för alla elevgrupper. Enligt mallarna i det systematiska kvalitetsarbetet ska lärarna reflektera över tendenser i måluppfyllelsen i den egna undervisningsgruppen två gånger per år och koppla det till de bedömningar som de gjort av elevernas kunskaper i det digitala

dokumentationssystemet. Lärarna ska därefter göra en egen analys utifrån reflektionerna. De ska under året även beskriva läget och analysera orsaken till målpuppfyllelse och betyg, reflektera kring det samt göra en egen analys och beskriva samband mellan metod och lärande. Detta underlag tar rektorn del av vid varje tillfälle och på det sättet skapar rektorn sig en bild av verksamheten. Rektorn använder sedan materialet som underlag för sin egen analys. Förutom detta material har rektorn tillgång till lärarnas bedömningar av elevernas kunskaper i respektive ämne och hur stor andel av eleverna som ännu ej nått godtagbara kunskaper för elever som läser ämnen, eftersom dessa finns dokumenterade i det digitala dokumentationssystemet. Liknande sammanställningar saknas dock gällande elever som läser ämnesområden, bland annat beroende på att de inte finns dokumenterade digitalt. Elevernas upplevelse av trygghet följs upp på samma sätt som målpuppfyllelsen, genom lärarnas del i det systematiska kvalitetsarbetet, men även gällande tryggheten saknas en kartläggning och sammanställning. Enligt instruktionerna i mallen för det systematiska kvalitetsarbetet ska analysen utgå från underlag som saknas för grundskolan vilket gör att analysen riskerar att istället utgå från lärarnas upplevelse och inte elevernas. Rektorn får information på andra sätt genom att lärarna signalerar till rektorn om de skulle uppleva att någon elev inte känns trygg, men det sker ingen kartläggning av tryggheten på gruppnivå, eller någon kartläggning som fångar elevernas röst även om de har kontinuerliga samtal med elevernas vårdnadshavare. Hur förutsättningarna, till exempel lokalernas utformning och tillgången till hjälpmedel, inverkar på undervisningens genomförande följer rektorn upp med lärarna och genom lärarnas systematiska kvalitetsarbete. Rektorn har däremot inte haft möjlighet att genomföra till exempel lektionsobservationer eftersom rektorn tidigare haft ett delat uppdrag, med ansvar även för annan verksamhet. Den analys som rektorn gör utgår som tidigare nämnts från lärarnas analyser inom det systematiska kvalitetsarbetet. Den analys som rektorn beskriver i intervju och som framgår i det systematiska kvalitetsarbetet samt andra dokument som Skolinspektionen tagit del av relaterar dock inte till några resultat. Eftersom det saknas en uppföljning av till exempel elevers kunskapsutveckling inom ämnesområden inverkar det på möjligheten att göra en rättvisande analys av verksamheten. Det gör att det inte framgår om det finns några skillnader och variationer mellan olika elevgrupper, till exempel kön, klasser och funktionsvariationer, ämnen och ämnesområden. Det framgår inte heller om det finns något mönster, några framgångsfaktorer eller variationer i verksamheten som utgår från resultaten och vad dessa i så fall beror på, så att man kan vidta eventuella förbättringsåtgärder. Rektorn uppger dock att intensivinsatser riktade till elever givit positiva resultat på deras utveckling och att eleverna påverkas negativt vid personalomsättning, men det framkommer ingen analys av resultat som sätts i relation till hur undervisningen bedrivs. Lärarna konstaterar att de inte tagit del av rektorns analys av verksamheten och inte diskuterat den i kollegiet.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn organiserar elevgrupperna för att möta de behov som finns i verksamheten och har fokus på att skapa en tillgänglig lärmiljö och möjliggör för flexibilitet, men det saknas möjlighet för all personal att få kontinuerligt stöd för att bedriva undervisningen som planerat. Vid intervjuer framkommer att rektorn inför läsåret genomfört en anpassning av verksamheten och delat upp en grupp i två eftersom det blivit ett för stort åldersmässigt spann och det varit svårt att möta enskilda elevers behov i den stora gruppen. Det framkommer även att personal fått byta elevgrupp och följa med enskilda elever när de bytt stadium för att bidra till att göra eleverna trygga i den nya grupp sammansättningen. Elever kan läsa flexibelt, det vill säga till exempel något ämne enligt grundskolans kursplan och resterande enligt grundsärskolans, eller något ämne och resten ämnesområden utifrån grundsärskolans kursplaner. Även om personalen på skolan är överens om att lärmiljön, utifrån de tre aspekterna social, fysisk och pedagogisk miljö, gynnar elevernas utveckling och att de tillsammans arbetar för att utveckla lärmiljön utifrån de behov som finns, så finns det delar som kan utvecklas. Rektorn ger som exempel att de ofta diskuterar likabehandlingsplanen för att synliggöra normer och attityder, anpassar färgsättning och belysning utifrån vissa elevers behov, men att den pedagogiska lärmiljön kan utvecklas ytterligare genom mer fokus på elevernas lärande. Rektorn utgår från personalens kompetenser och strävar efter att få "rätt person på rätt plats", i syfte att sprida kompetens i verksamheten. Enligt rektorn ser hen ett behov av att höja den formella kompetensen bland assistenterna eftersom många saknar pedagogisk utbildning för uppdraget. All personal kommer att få ta del av en utvecklingsinsats som rör autism vilket personal efterfrågat. De kompetensutvecklingsinsatser som genomförts tidigare har handlat om mallen för det systematiska kvalitetsarbetet och inte varit riktad mot de specifika behov som man sett i verksamheten. Skolenhetens mötesstruktur påverkar assistenternas förutsättningar att genomföra undervisningen som läraren planerat. Assistenten som arbetar med elever som läser ämnen har goda möjligheter att vid olika tillfällen ha avstämningar med lärarna om hur undervisningen ska bedrivas medan assistenter som arbetar med elever som läser ämnesområden saknar sådana förutsättningar. Rektorn konstaterar att det finns en samsyn i personalgruppen om hur undervisningen ska genomföras eftersom många arbetat ihop länge, men att de inte har mycket planeringstid tillsammans och att det är mer splittrat för personalen som arbetar med elever som läser ämnesområden eftersom de även ansvarar för fritidsverksamheten på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med hur elevernas studieresultat samt elevernas upplevelse av trygghet används i analysarbetet och relateras till genomförande och förutsättningar för att kunna synliggöra framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Skolinspektionens granskning visar att det finns en struktur för det systematiska kvalitetsarbetet men att detta arbetssätt är relativt nytt. Det gör att det saknas vissa underlag för att rektorn ska kunna göra en rättvisande analys av undervisningens kvalitet. Elevernas kunskapsresultat och upplevelse av trygghet behöver följas upp och analyseras i relation till undervisningens genomförande och dess förutsättningar. Utifrån analysen kan rektorn sedan fatta beslut om förbättringsåtgärder som är relevanta för verksamheten.

Av Skollagen framgår bland annat att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att rektorn bör se till att det finns ett fungerande system och ändamålsenliga former för uppföljning och utvärdering. Rektorn bör vidare se till att dokumentationen är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn breddar och fördjupar uppföljningen och analysen av skolenhetens resultat genom att utveckla arbetet med att följa upp elevernas progression och bedöma undervisningens kvalitet. För att kunna göra träffsäkra analyser kring verksamhetens resultat behövs ett brett underlag. Syftet med analysen är att finna rimliga förklaringar till framgångsfaktorer och utvecklingsområden som sedan ligger till grund för beslut och förbättringsåtgärder. Formerna för uppföljningen behöver vara anpassad efter skolformen och ske kontinuerligt så att åtgärder snabbt kan sättas in. Arbetet ska handla om att få en bild av elevernas kunskapsutveckling och sätta det i relation till de förutsättningar som ges för undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Vidare utgör det ett viktigt underlag i rektorns och lärarens samtal om den undervisning läraren genomför, i syfte att identifiera möjligheter att ytterligare utveckla undervisningen och möta elevernas behov.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen. *Strukturerad undervisning:* 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen utformas så att den är varierande och stimulerande för eleverna och att den utgår från elevernas förutsättningar och behov. Det finns en struktur för hur lektionerna genomförs men att det sociala sammanhanget kan utvecklas och syftet kan förstärkas för att ytterligare bidra till elevernas kunskapsutveckling.

Varierad och stimulerande undervisning

Granskningen visar att undervisningen utformas så att den är varierande och stimulerande för eleverna och utgår från elevernas förutsättningar och behov. Av intervjuer och lektionsobservationer framkommer att eleverna får individuella uppgifter som är anpassade utifrån elevernas enskilda förutsättningar och kunskapsnivå. Lärarna använder den information som de fått genom att ta del av utredningar, och i arbetet har de stöd av specialpedagog och logopeder för att möta elevernas behov. Lärarna och assistenterna anpassar hur de arbetar med eleven utifrån de behov eleven har. Uppgifterna utgår från elevens intresse för att skapa motivation och lust att lära. Eleverna får möjlighet att befästa kunskaperna genom att uppgifterna upprepas, och de får även möjlighet att lära samma sak på olika sätt genom att till exempel se och göra, och i olika miljöer såsom både i klassrummet och utomhus. Uppgifterna utformas så att de är konkreta och har en koppling till något som eleven redan kan. Lärarna utmanar eleverna genom att rikta frågor i olika svårighetsgrad till olika elever, och utgår från elevernas olika kunskapsnivåer. Eleverna får ett aktivt lärarstöd och hjälp framåt i sin kunskapsutveckling genom de stödjande strategier som finns, till exempel bildstöd, eller att eleverna får skriva om en bild istället för att skriva fritt, samt genom att det alltid finns personal i närheten som kan fånga upp eventuella frågor och behov. Lärarna skapar också eget material som är anpassat till gruppen och individerna i den. De hjälpmedel som används i undervisningen möter elevernas behov. Elevhälsan har varit behjälplig i att ta fram de hjälpmedel som används såsom till exempel kommunikationshjälpmedel i olika variationer, läsplattor och tidshjälpmedel.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att det visserligen finns en struktur för hur undervisningen genomförs men att syftet kan förstärkas för att ytterligare bidra till elevernas kunskapsutveckling. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att det finns en struktur för hur dagen inleds med en gemensam samling i de olika elevgrupperna. Vid dessa samlingar går lärarna igenom vad som kommer att hända under dagen med eleverna. Eleverna som läser ämnesområden tas emot vid skoldagens början av den personal som de kommer arbeta med under dagen. Som framkommit inom *område 1 Rektors ledarskap* saknas dock möjligheter för personalen som arbetar med elever som läser ämnesområden att stämma av hur undervisningen ska bedrivas kontinuerligt. De övergripande rutinerna för hur dagen ska genomföras är däremot bestämda, som till exempel vilken personal som arbetar med vilken elev och

hur förflyttningar mellan lokaler genomförs. För personalen i de övriga elevgrupperna finns möjligheter att stämma av under dagen. Det saknas däremot möjlighet att stämma av och skapa enhetliga rutiner med andra lärare som undervisar elevgrupperna i till exempel praktiska ämnen, vilket gör att det oftast är assistenterna som informerar dessa lärare i samband med att lektionerna inleds.

Granskningen visar även att det varierar om elever ges möjlighet att lära tillsammans beroende på om de läser ämnesområden eller ämnen. Det framkommer av intervjuer och observationer att elever som läser ämnesområden i stor utsträckning arbetar ensamma, och har egna uppgifter som de arbetar med tillsammans med en assistent bakom en skärm i klassrummet. Enligt rektorn är det ett utvecklingsområde att låta eleverna ingå i en grupp och skapa förutsättningar för att de ska kunna lära tillsammans. Eleverna som läser ämnen får i större utsträckning arbeta och lära tillsammans med de andra eleverna som ingår i samma undervisningsgrupp. I någon undervisningsgrupp är aktiviteterna sammanhängande i ett logiskt flöde där det ena momenten lägger grunden för nästa. I en annan undervisningsgrupp inleds lektionen med en gemensam aktivitet där eleverna får bidra med uppgifter som är anpassade efter elevens förmåga. Därefter får eleverna arbeta med andra uppgifter som är olika för de olika eleverna, och dessa uppgifter har inte någon koppling till den gemensamma övningen utan handlar om andra saker inom ämnet. Eleverna får därmed inte möjlighet att ytterligare fördjupa och träna på det moment som de arbetat med inledningsvis. Lärarna som undervisar elever som läser ämnen förklarar syftet genom att de försöker spegla verkligheten och förklara när det är viktigt att kunna och varför, som till exempel i idrott och hälsa, att det är viktigt att duscha och att röra på sig. De försöker förklara varför eleverna ska lära sig något, så att eleverna ska tycka att de är roligt. Lärarna som undervisar elever som läser ämnesområden uttrycker att det är svårt att förklara syftet och vilka kunskaper eleven ska utveckla för eleverna eftersom det är abstrakt. De fotograferar det eleven gör och i efterhand beskriver de elevernas utveckling med hjälp av bilderna, men syftet förklaras inte inledningsvis som en motivering som hjälper eleven att förstå varför det är bra att kunna det de ska lära sig. Rektorn konstaterar att de på skolenheten behöver prata mer om varför eleverna ska lära sig innehållet i undervisningen och vad eleverna har för nytta av att kunna det, så att eleverna förstår varför de gör uppgifterna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen genom att ge eleverna möjligheter att samarbeta och lära tillsammans samtidigt som undervisningen anpassas efter elevernas olika behov. Undervisningen behöver innehålla ett logiskt flöde som skapar möjlighet för eleverna att befästa sina kunskaper på olika sätt.

Skolinspektionens granskning visar att alla elever inte ges möjlighet att lära tillsammans och möjlighet att samarbeta för att lösa uppgifter. Undervisningen för vissa elever sker i stor utsträckning enskilt och elever får arbeta med olika uppgifter som inte hänger samman.

Av skollagen framgår att grundsärskolan ska ge elever en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Av läroplanen för grundsärskolan framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundsärskola kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Läraren ska planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar undervisningen så att elever i alla elevgrupper ges möjlighet att samarbeta och lära tillsammans. Lärarna behöver planera undervisningen så att det skapas möjligheter för elever att genomföra en gemensam aktivitet, utifrån sina olika förutsättningar. Eleverna behöver få lära och utvecklas tillsammans med andra i samband med olika undervisningsaktiviteter. De gemensamma undervisningssituationerna behöver ske kontinuerligt, på ett varierat sätt och i olika konstellationer. Uppgifterna behöver anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Det kan till exempel handla om att eleverna löser uppgifter i par och sedan diskuterar i en större grupp, eller att uppgiften är utformad så att alla elever måste bidra för att lösa den. Läraren behöver tänka på hur elevens behov och förutsättningar inverkar när grupper sätts samman. Läraren behöver även tänka på att skapa ett logiskt flöde så att olika delmoment och aktiviteter på lektionerna är kopplade till varandra i ett sammanhängande flöde. För att skapa ett tydligt sammanhang för eleverna behöver uppgifterna hänga ihop. Eleverna behöver få möjlighet att befästa de kunskaper som de arbetat med gemensamt och få möjlighet att fortsätta träna på olika sätt med samma moment.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Grundsärskolans syfte: 11 kap. 2 § skollagen.

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Insatser genomförs som gör att eleverna kan delta i aktiviteter som är främjande för tryggheten men det genomförs inte någon systematisk kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet vilken ett förebyggande arbete kan utgå ifrån. Det genomförs aktiviteter med perspektiv som gynnar elevernas personliga utveckling men eleverna ges bara i viss utsträckning konkreta erfarenheter av närsamhällets arbetsliv och aktiviteter som ger insikt i förenings- och kulturliv. Det saknas även ett planerat arbete, där studie- och yrkesvägledare ingår, för att ge eleverna förutsättningar att bli aktivt delaktiga i samhällslivet.

Trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att eleverna deltar i främjande trygghetsskapande aktiviteter men att det inte genomförs någon systematisk kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet som ett förebyggande arbete kan grundas på. Av intervjuer framkommer att det inte genomförs några enkäter eller liknande för att fånga elevernas upplevelse av trygghet men att personalen signalerar vidare till rektorn om de ser tecken på att någon elev är otrygg. I de äldre åldrarna får eleverna fylla i ett formulär inför utvecklingssamtalen, men detta underlag sammanställs inte och saknas för övriga elevgrupper. Det genomförs till exempel inte heller någon trygghetsvandring eller liknande för att åskådliggöra var eleverna kan känna sig otrygga på skolans område, även om man uppmärksammat att det finns en elev som upplever att det är jobbigt att äta i matsalen. Personalen diskuterar mycket om hur de ska hantera elevers oro. Personalen skapar en personlig relation till eleverna, för att eleverna ska vara trygga, och den personliga relationen gör att eleverna kan komma och berätta om det är något som oroar dem. Enligt lärarna går eleverna ingenstans utan personal, vilket gör att personalen känner till vad som kan oroa eleven. Att eleverna har personal nära sig under hela skoldagen främjar tryggheten i stunden, men det framgår inte att de genomför någon insats som stärker elevens självständighet och utveckling till trygga individer i sociala sammanhang. I övrigt framgår inte att det genomförs några förebyggande insatser som utgår från eventuella behov som skulle kunna uppmärksammas genom en tydligare kartläggning. Lärarna säger till exempel att elever som läser ämnesområden är vana vid att träffa olika vuxna men att eleverna inte har lika stor vana vid att umgås med jämnåriga. De genomför dock inte några insatser för att träna eleverna och låta dem genomföra aktiviteter med andra elever, även om de uttrycker att det hade varit positivt för elevernas utveckling. Enskilda elever som läser ämnen spelar fotboll och är med kompisar som är elever på grundskolan. Grundsärskolans elever deltar i de organis-

rade aktiviteter som genomförs tillsammans med grundskolan såsom skolval, skolgogg, luciafirande men i övrigt framgår inget samarbete som gör att eleverna stärks i sitt sociala umgänge utanför den egna undervisningsgruppen.

Delta i samhällsliv

Granskningen visar att det genomförs vissa insatser för att eleverna ska få delta i samhällslivet men att det saknas en plan för hur arbetet bör bedrivas. Av intervjuer framgår att de insatser som görs planeras och genomförs av de enskilda lärarna, förutom arbetet med PRAO (praktisk arbetslivsorientering) då studie- och yrkesvägledare är involverad. Det saknas dock en gemensam plan för hur arbetet med att göra eleverna delaktiga i samhällslivet ska genomföras. Det gör att det finns en risk att arbetet bedrivs på olika sätt och i olika utsträckning i olika elevgrupper, beroende på vem som ansvarar för undervisningen, och att arbetet riskerar att inte ge eleverna tillräckliga möjligheter att ta del av det omgivande samhället. Elever som läser ämnesområden och elever i de yngre åldrarna har till exempel fått ta del av näringslivet genom att de bland annat varit på lekplatser, i affären, på posten och på badhuset. Elever har fått ta del av aktiviteter inom Skapande skola och varit på teater. Eleverna har däremot inte mött några lokala föreningar genom skolan vilket enligt lärarna beror på att det finns få föreningar i kommunen. Eleverna har inte heller besökt några arbetsplatser för att eleverna ska få se olika yrkesroller, men olika yrken presenteras i de böcker som de läser eller i de samtal om framtidsutsikter som förs i undervisningen. Även om det finns en studie- och yrkesvägledare (SYV) så har denna inte på något sätt varit involverad i arbetet med elever som läser ämnesområden eller för elever som läser ämnen i de yngre åldrarna. Eleverna på högstadiet har varit och besökt olika arbetsplatser och även fått besök av polisen, och PRAO är planerad i vilken SYV är involverad. SYV brukar även sammanställa gymnasievalen som eleverna gör, men i övrigt har SYV inte varit involverad i arbetet med eleverna på högstadiet. Enligt SYV saknar hen tidigare erfarenhet av målgruppen och har inte heller fått ta del av någon kompetensutvecklingsinsats för att få större insikt om de behov som elever i grundsärskolan kan ha.

Granskningen visar även att det genomförs vissa aktiviteter för att stärka elevernas personliga utveckling, framför allt för elever som läser ämnen. Av intervjuer och dokumentation framgår att det finns en Barn- och elevhälsoplan i kommunen, som elevhälsan ansvarar för att genomföra, men det varierar i vilken grad insatserna som har fokus på att stärka elevernas utveckling genom perspektiv på jämställdhet och digital handlingskompetens riktas till eleverna i grundsärskolan. Elevhälsan har inte genomfört aktiviteter som omnämns i planen som till exempel "machofabriken" som handlar om jämställdhet. Andra aktiviteter erbjuds men det varierar om de genomförs, som till exempel de hälsofrämjande träffarna i årskurs 5 och 8. Elevhälsan erbjuder stöd i arbetet kring sexualitet, samtycke och relationer men har inte varit engagerade i något sådant arbete i grundsärskolan. Eleverna som läser ämnesområden får endast ett jämställdhetsperspektiv genom de böcker som lärarna läser för eleverna där sådana perspektiv kommer fram. Lärarna uttrycker att de tycker att det är svårt att fånga jämställdhetsperspektivet eftersom det är ett abstrakt ämne för eleverna. Elever som läser ämnen får diskutera könsroller för

och nu, mediebilden av familjekonstellationer och som finns i medier i undervisningen och de äldre eleverna har även besökt ungdomsmottagningen. Eleverna tränas till viss del i att använda digitala hjälpmedel för att de ska kunna klara sig i det digitaliserade samhället utanför skolan. Lärarna som undervisar elever som läser ämnesområden upplever att digitala betalningssätt är svåra att förstå för eleverna. Elever som läser ämnen använder digitala hjälpmedel i undervisningen till exempel i matematiken och när de orienterar i idrotten. De diskuterar också eventuella risker som finns på nätet, vilket ger eleverna erfarenheter som de kan använda i vardagslivet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och med stöd av studie- och yrkesvägledare ta fram en tydlig planering för hur alla elever får delta i aktiviteter som gör att de får praktiska erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv.

Skolinspektionens granskning visar att eleverna till viss del får ta del av det omgivande samhället genom utflykter och studiebesök. Detta arbete bedrivs av de enskilda lärarna vilket gör att det finns en risk att arbetet bedrivs på olika sätt och i olika utsträckning i olika elevgrupper, beroende på vem som ansvarar för undervisningen, och att arbetet riskerar att inte ge eleverna tillräckliga möjligheter att ta del av det omgivande samhället och känna sig inkluderade.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Av läroplanen för grundsärskolan framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets-, förenings- och kulturliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna och studie- och yrkesvägledaren ser till att alla elever ges förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet som ger dem konkreta erfarenheter av inte bara kulturlivet utan också närsamhällets arbets- och föreningsliv. Lärarna bör med stöd av rektorn och studie- och yrkesvägledaren kartlägga vilka aktiviteter i närsamhället som behöver genomföras för att eleverna ska få så allsidiga erfarenheter som möjligt och som gynnar deras personliga utveckling och skapar möjlighet för dem att delta i samhällslivet som aktiva samhällsmedborgare. Arbetet bör leda till en planering för

när och hur i elevernas utbildning aktiviteterna ska genomföras. I arbetet bör också perspektiv finnas om hur eleverna utifrån sina förutsättningar får träna på att göra val utan att begränsas utifrån traditionella föreställningar om kön.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen. *Elevers utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd:* 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 3, 5 och 11 skollagen. *Utvecklingssamtal och individuell studieplan:* 11 kap. 15–16 a §§ skollagen. *Betygssättning:* 11 kap. 17, 19–23 §§ skollagen.

Bedömningsstöd: 10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrs11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Lärarna bedömer fortlöpande elevernas kunskapsutveckling, och i viss utsträckning använder lärarna bedömningarna för att utveckla undervisningen. Det saknas samverkan i arbetet med bedömning och betygssättning vilken skulle kunna ge lärarna en möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens, även om det finns planer för ett sådant arbete.

Fortlöpande bedömning

Granskningen visar att lärarna fortlöpande bedömer elevernas kunskapsutveckling och använder i viss utsträckning bedömningarna för att utveckla undervisningen. Av intervjuer framkommer att lärarna som undervisar elever som läser ämnesområden dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i bilder och visar dessa för eleverna för att synliggöra elevens framsteg och kunskapsutveckling. De visar framför allt eleverna vad de uppnått i efterhand, när eleven löst en uppgift eller utvecklat en förmåga, men konstaterar att de kan bli bättre och tydligare i sin återkoppling till eleven. Lärare som undervisar elever som läser ämnen uppger att de till exempel tittar på texter tillsammans med eleverna och kopplar dem till kriterierna, men lärarna tycker att det är svårt att beskriva och omsätta kunskapsutvecklingen så att det blir tydligt för eleverna. Rektorn uppger att lärarna behöver bli tydligare i sin

återkoppling till eleverna. Vid utvecklingssamtalen och återkopplingen till vårdnadshavarna uppger lärarna att de mest fokuserar på vad som fungerar bra för eleven. Lärare som undervisar elever som läser ämnesområden dokumenterar elevernas kunskapsutveckling analogt eftersom de än så länge inte börjat använda den lärportal som används i övriga kommunen. Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av framgår att det saknas kommentarer som skulle kunna visa hur eleven utvecklats eller vad eleven ska fortsätta att arbeta med för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. Lärarna i ämnen har precis börjat använda lärportalerna och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling där. Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av framgår att det även i dessa saknas framåtsyftande kommentarer om hur eleven ska utvecklas för att komma vidare i sin kunskapsutveckling. I vissa fall saknas den koppling till de kunskapskrav som är aktuella i ämnet utan mer fokuserar på elevens aktivitet och intresse. Lärarna i ämnen uppger att de använder sig av sina bedömningar för att utvärdera sin egen undervisning, och justera om något inte fungerar. De använder även bedömningarna för att justera och komplettera extra anpassningar och uppmärksamma behov av särskilt stöd. Lärarna som undervisar i ämnesområden uppger att de i mån av tid utvärderar och utvecklar undervisningen utifrån de bedömningar de gjort av elevernas kunskapsutveckling.

Samverkan

Granskningen visar att det saknas samverkan i arbetet med bedömning och betygssättning för att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det saknats möjligheter för sådan samverkan mellan lärare på skolenheten. Rektorn har inrättat ett mötesforum men de har inte fokuserat på bedömning. Lärarna har varit ensamma i arbetet att bedöma elevers kunskapsutveckling även om de tagit hjälp av varandra vid behov när de funderat över hur de ska utforma bedömningssituationer för elever. Däremot har de inte diskuterat sådana frågor för att skapa en likvärdighet i den bedömning som görs. Lärarna ska få möjlighet att diskutera till exempel värdeord i kriterier för bedömning och betygs-kriterier vid de lärarträffar som startats upp på skolenheten, men hittills har de pratat om den nya läroplanen. De har även inlett ett samarbete med grannkommunernas grundsärskolor då lärarna bland annat har möjlighet att diskutera bedömning. På skolenheten har rektorn inrättat ett försteläraryppdrag med fokus på bedömning och dokumentation av elevers kunskapsutveckling för att kunna utveckla detta arbete. De lärare som endast undervisar i något enstaka ämne inom grundsärskolan är däremot inte inkluderade och saknar möjlighet att diskutera och utveckla sin bedömarkompetens inom skolformen tillsammans med grundsärskolans lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna samverkar kring bedömning, i syfte att utveckla likvärdighet, bedömarkompetens och samsyn i frågor som rör bedömning, samt skapa förutsättningar för alla lärare som undervisar i grundskolan att delta.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen skapat mötesforum för lärarna på skolenheten och att lärarna ingår i ett nätverk med grannkommunerna vilket gör att det finns möjlighet att diskutera undervisningsnära frågor. Däremot har lärarna inte diskuterat bedömning vid tiden för Skolinspektionens granskning. Det ges heller inte möjlighet för alla lärare som undervisar grundskolans elever att delta i de möten som hålls vilket behövs för att ge alla lärare en gemensam förståelse och möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens för grundskolan.

Av Skollagen framgår bland annat att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den utformas. I Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning framhålls betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Vidare framkommer att lärare kan utveckla en sådan samsyn genom att diskutera hur man kan läsa och tolka kunskapskraven och vad som väger tyngre vid betygsättningen. Sambedömning beskrivs som ett värdefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Vidare framgår att rektorn har en betydelsefull roll för underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg genom att bland annat se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper och utforma ändamålsenliga bedömningssituationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med undervisande personal utvecklar former för samverkan kring bedömning och betygsättning. Genom sådan strukturerad samverkan får lärarna möjlighet att fördjupa sin kompetens kring bedömning av elevernas kunskaper, utformning av ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma varje elevs prestationer och progression. Vidare utvecklas en samsyn kring tolkning av betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper och värdeord och skapar förutsättningar för likvärdiga bedömningar. Rektorn behöver följa upp att sådan samverkan sker och att det leder till en utveckling av lärarnas bedömarkompetens samt att alla lärare som undervisar eleverna i grundskolan får möjlighet att delta.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar att för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4 och 9– 10 §§, 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§, 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Lgrs11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Huvudmannen följer i viss utsträckning upp verksamhetens resultat men uppföljningen kan utvecklas så att huvudmannen kan göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. De arbetar för att skapa goda förutsättningar för verksamheten. Huvudmannen ger ett behovsanpassat stöd till rektorn och verksamheten, men kontakter med det omgivande samhället och studie-och yrkesvägledningen för eleverna kan underlättas ytterligare.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Granskningen visar att huvudmannen visserligen följer upp många delar av skolenhetens resultat men att uppföljningen kan utvecklas ytterligare för att huvudmannen ska kunna göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. De arbetar långsiktigt för att skapa goda förutsättningar för verksamheten att nå god måluppfyllelse och likvärdig utbildning. Av intervjuer och dokumentation framgår att huvudmannen skapat en mall för det systematiska kvalitetsarbetet genom samarbete med Skolverket i Samverkan för bästa skola. Mallen som gäller för grundskolor har anpassats utifrån det som är specifikt för skolformen. Genom det systematiska kvalitetsarbetet tar huvudmannen del av rektorns analys av verksamheten, som grundar sig på lärarnas analyser. Däremot konstateras i *område 1 Rektors ledarskap* att det saknas underlag om till exempel elevernas upplevelse av trygghet och måluppfyllelse för elever som läser ämnesområden. I huvudmannens

kvalitetsarbeten som Skolinspektionen tagit del av framgår inte heller några resultat gällande elevernas upplevelse av trygghet eller några bedömningar av målfyllelse för eleverna i grundsärskolan, och det finns inte heller ett resonemang utifrån elevernas resultat på det sätt som det gör till exempel gällande resultat i grundskolan. Huvudmannen följer däremot upp annan statistik och signaler som till exempel närvarostatistik, anmälningar om kränkande behandling, åtgärdsprogram, osv. men det har inte inkommit någon signal från grundsärskolan som huvudman har behövt agera utifrån. Huvudmannen ställer kontinuerligt frågor till rektorn om den information som de har tillgång till och diskuterar det med rektorn. De kommer även att ha dialogmöten med rektorn efter att det systematiska kvalitetsarbetet presenterats, och ansvariga politiker genomför ett verksamhetsbesök per termin för att skapa sig en bild av grundsärskolans verksamhet. Huvudmannen uttrycker att utvecklingsområden för grundsärskolan är dokumentation, uppföljning och mer tid för planering tillsammans. De uttrycker även att de utifrån den information som framkommer i det systematiska kvalitetsarbetet kan se att eleverna utmanas och når så långt som möjligt eftersom lärarna arbetar utifrån elevens mål, vilket ger en bra undervisning och bra resultat. Huvudmannen uppger att de i nuläget inte har en plan för hur de ska arbeta för att kunna uppfylla det kommande behörighetskravet som innebär att undervisande lärare i grundsärskolan ska ha en speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning, men att detta är något som behövs för att fortsätta arbetet med att skapa en tillgänglig lärmiljö för eleverna. Vid rekrytering av assistenter väljer huvudmannen att anställa de med pedagogisk utbildning. Huvudmannen tillhandahåller goda förutsättningar gällande material, hjälpmedel och anpassade lokaler.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Granskningen visar att rektorn får ett behovsanpassat stöd vilket underlättar för rektorn att utveckla och leda verksamheten. Däremot kan kontakter med det omgivande samhället och studie- och yrkesvägledningen för eleverna underlättas ytterligare. Av intervjuer framgår att rektorn fått en mentor eftersom rektorn saknar tidigare erfarenhet från grundsärskola. Eftersom rektorn inte heller har tidigare erfarenhet av rollen som rektor kommer hen därför påbörja rektorsutbildningen och får kompetensutveckling därigenom. Det finns även andra kompetenser som rektor kan få stöd av som till exempel verksamhetscontroller och HR-kompetens. Rektor ingår även i rektorsgruppen tillsammans med övriga rektorer i kommunen. Tillsammans med rektorer i grannkommunerna som också ansvarar för grundsärskola ingår rektorn i ett nätverk som kan ge stöd och utbyte av erfarenheter som kan vara specifika för skolformen. Det finns även rutiner för övergångar mellan grundsärskolan och gymnasiesärskolan, samt möjligheter till samarbete eftersom båda rektorerna ingår i rektorsgruppen i kommunen. Det finns även rutiner för övergångar mellan förskola och grundskola. Huvudmannen följer upp om elever läser flexibelt genom kvalitetsarbetet och det framkommer att det inte finns några hinder för flexibilitet i utbildningen eftersom huvudmannen organiserat så att grundsärskolan finns i samma lokaler som grundskolan, och delar rastmiljöer och matsal. Enligt rektorn finns det förutsättningar för eleverna att möta lokalsamhället

och andra verksamheter såsom kultur och föreningsliv eftersom det är en liten kommun vilket ger eleverna möjlighet att få sommarjobb och praoplatser. Grundskolan har öppnats upp utåt samhället jämfört med hur det var tidigare, och eleverna deltar nu i aktiviteter såsom Skapande skola och teater. Det finns tillgång till en studie- och yrkesvägledare men huvudmannen har inte vetskap om SYV har kompetens om skolformen och de behov och förutsättningar eleverna kan ha. Enligt det som framkommer tidigare i detta beslut under *område 3 Social delaktighet* så deltar SYV i begränsad omfattning i det arbete som bedrivs, och enligt SYVs egen beskrivning saknar hen tidigare erfarenhet av skolformen och de specifika behov eleverna kan ha.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundskolans måluppfyllelse och kvalitet för att säkerställa att syftet med utbildningen uppfylls.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för grundskolan i kommunen, men att det saknas underlag för de analyser som görs. Om det saknas underlag finns risk att analyserna görs på felaktiga grunder, och att de inte utgår från det faktiska tillståndet, vilket gör att det finns risk att eventuella utvecklingsbehov förbises. Huvudmannen förlitar sig i stor utsträckning på den uppföljning och analys som rektorn gör även om de också följer upp andra parametrar. Därmed överlämnar huvudmannen stort ansvar för analysarbetet till rektorn, vilket försvårar huvudmannens reella möjligheter att göra bedömningar av verksamhetens kvalitet och utifrån det besluta om relevanta förbättringsåtgärder som kan bidra till att höja verksamhetens kvalitet.

Av Skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet ska, på huvudmannanivå, systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att ett av målen med analysarbetet är att identifiera faktorer som påverkar måluppfyllelsen och som kan utgöra utgångspunkter för utvecklingsarbetet. I arbetet med att hitta relevanta förklaringar till måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen hittar sätt att underbygga sina förklaringar med empiriska belägg som innehåller faktorer som huvudmannen kan påverka. Huvudmannen bör även söka förklaringar relaterade till hur skolornas faktiska organisation och arbete bedrivs. Vidare framgår att det både på huvudmannanivå och på enhetsnivå är viktigt att analysera hur förutsättningarna och arbetsprocesserna påverkar verksamhetens resultat och måluppfyllelse. I huvudmannens analys är det dessutom viktigt att ta hänsyn till enheternas egna analyser och bedömningar av vad som behöver utvecklas.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att utveckla arbetet med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundskolans verksamhet. Huvudmannen bör följa upp måluppfyllelsen samt elevernas upplevelse av trygghet i syfte att kunna göra en självständig analys av verksamhetens kvalitet. I nuläget tar huvudmannen del av de analyser som rektorn gjort utifrån lärarnas analyser men dessa visar framför allt enskilda elevers behov och inte om det finns skillnader på gruppnivå till exempel utifrån funktionsvariation eller kön, eller att undervisningen bedrivs på olika sätt. Detta försvårar för huvudmannen att se vilka styrkor och svagheter som finns i verksamheten och hur huvudmannen kan stödja arbetet vidare och vidta de åtgärder som behövs för att höja verksamhetens kvalitet.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Enhetschef

Signerat av: Roland Fallström

X Maria Larsson

Föredragande / Utredare

Signerat av: Maria Larsson

I ärendets slutliga handläggning har även Ia Thun och Malin Edin medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13-15 september 2022. Besöket genomfördes av utredarna Ia Thun, Malin Edin och Maria Larsson.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med stödpersonal
- En gruppintervju med skolans elevhälsa samt studie- och yrkesvägledare
- En intervju med rektor
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen
- Dokumentstudier: Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsgrunder, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsgrunderna beskriver de bedömningsområden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kvalitetskriterier.

Bedömningsgrunderna finns på Skolinspektionens hemsida: [Inspektionsformer \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/inspektionsformer) under rubriken *Så bedöms skolor, regelbunden kvalitetsgranskning*.

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Grundsärskola i Tanums kommun har enligt uppgift från huvudmannen 15 elever i årkurserna 1-9. Av dessa elever läser 4 elever ämnesområden och övriga 11 läser ämnen. Skolenheten leds av en rektor. Skolenheten ligger i anslutning till och integrerad i Tanumskolans lokaler.

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning vid Grundsärskola i Tanums kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: <i>Rektorn behöver utveckla arbetet med hur elevernas studieresultat samt elevernas upplevelse av trygghet används i analysarbetet och relateras till genomförande och förutsättningar för att kunna synliggöra framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.</i>
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: <i>Lärarna behöver utveckla undervisningen genom att ge eleverna möjligheter att samarbeta och lära tillsammans samtidigt som undervisningen anpassas efter elevernas olika behov. Undervisningen bör innehålla ett logiskt flöde som skapar möjlighet för eleverna att befästa sina kunskaper på olika sätt.</i>

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: <i>Rektorn behöver tillsammans med lärarna och med stöd av studie- och yrkesvägledare ta fram en tydlig planering för hur eleverna får delta i aktiviteter som gör att de får praktiska erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv.</i>
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4: <i>Rektorn behöver se till att lärarna samverkar kring bedömning, i syfte att utveckla likvärdighet, bedömarkompetens och samsyn i frågor som rör bedömning, samt skapa förutsättningar för alla lärare som undervisar i grundsärskolan att delta.</i>
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 5: <i>Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar och analyser av grundsärskolans måluppfyllelse för att säkerställa att syftet med utbildningen uppfylls.</i>
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: